

Quatre barres al port de Boston

Autor: Jordi Guimet

Data de publicació: 17-06-2019

En el decurs d'unes vacances als Estats Units, En Jordi Guimet veu una bandera catalana en una nau històrica al port de Boston i mira d'explicar-nos-en el perquè

L'any passat vam anar a Boston (Massachusetts), als Estats Units, de vacances. Passejant pel port, em va sorprendre la meva néta dient-me emocionada que havia vist la nostra bandera al costat d'una nau: era la senyera de les 4 barres en un dels cinc màstils que fan honor a la nau «Constitution», fondejada al port.

Aquesta nau negra i extraordinàriament forta, construïda i botada al 1797 en aquell mateix port, va rebre el seu nom per voluntat del President George Washington, que l'anomenà així en honor a la Constitució dels Estats Units d'Amèrica del 1789. Amb el seu casc de fusta molt dura i un aparell amb tres màstils és, actualment, la nau més antiga que encara està en actiu i totalment operativa a tot el món.

Inicialment, aquesta nau va ser assignada per brindar protecció als vaixells mercants dels Estats Units durant la Quasi-Guerra amb França, i lluitar contra els pirates otomans durant la Guerra de Trípoli. No obstant això, el «Constitution» és més famós per les seves accions durant la Guerra de 1812 entre els Estats Units i Gran Bretanya, quan va capturar nombrosos vaixells mercants i va vèncer cinc vaixells de guerra de Gran Bretanya: l'HMS Guerriere, l'HMS Java, l'HMS Pictou, l'HMS Cyane i l'HMS Levant. A la batalla amb el Guerriere, la nau es va guanyar l'àlies d'«Old Ironsides», així com el respecte i l'afecte públic que en moltes ocasions la van salvar de ser desmantellada.

Aquesta fragata que ha servit activament els Estats Units a través dels anys, com a nau insígnia en els esquadrons del Mediterrani i de l'Àfrica, va navegar al voltant del món al 1840. Durant la Guerra de Secessió va servir com a nau escola de la llavors Acadèmia Naval dels Estats Units; al 1878 va transportar obres d'art i presentacions industrials a l'Exposició Universal amb seu a París. Retirada del servei actiu al 1881, va seguir servint com a Nau de Recepció fins al 1907, que va ser designada com a Museu. Al 1931 va iniciar un recorregut que va durar tres anys i va cobrir 90 ports. Al 1997 va tornar a navegar pel seu propi esforç com a part de la commemoració del seu 200è aniversari.

Dit això, vull ara comentar, d'altra banda, que, des de final del segle XIII, amb els almogàvers d'En Roger de Llúria, els territoris de la Confederació Catalana es van ampliar amb la conquesta i domini de la Mediterrània, i van arribar fins al Comtat de Neopàtria, a Grècia. L'illa de Malta, donada pel comte-rei als Santjoanistes (Hospitalers), feia de tancament entre Sicília i la costa africana –una protecció important en front del gran enemic otomà des del segle XV– i els seus pirates refugiats a Trípoli, que atacaven les naus que volien entrar al nostre mar.

Governant En Thomas Jefferson, la força naval nord-americana, per defensar la seva flota comercial que passava davant de les costes de Trípoli, va atacar les ciutats on es trobaven els pirates otomans (Trípoli, Alger i Tunis), que els exigien pagament de tributs. Es convertí en la primera guerra barbaresca, també dita de Trípoli, que durà del 1801 al 1805.

El cartell de davant el vaixell justifica la presència de la quatribarrada com a ensenya d'un Tercer Esquadró de la Mediterrània que va donar suport als Estats Units en aquella guerra. En primer lloc, jo no tenia clar el motiu de portar aquesta bandera, perquè al 1801 Sicília i Nàpols ja estaven en poder dels Àustries. Però les investigacions del bon amic Joan Canadell ens aclareixen el tema quan ens explica que l'East Indian Company (EIC), fundada a Anglaterra a l'any 1600 per 215 nobles, polítics i “burgesses” amb noms catalans –una empresa clau per a l'economia anglesa i que va arribar a implicar la meitat del comerç mundial–, portava la bandera amb 6 barres vermelles i la creu de Sant Jordi. Era considerada la primera flota anglesa, perquè la Royal Navy, la marina reial del Regne Unit, no es va crear fins a principis del segle XVIII.

Així, doncs, arribo a la conclusió que la marina dels Estats Units era ajudada en aquella guerra de Trípoli per la marina anglesa, la constituïda per catalans que utilitzaven la senyera i per això segueix onejant al port de Boston en honor a la nau «Constitution».

Resumint: uns protestants catalans van ser expulsats de Catalunya al segle XVI. Van constituir l'East Indian Company a Anglaterra quan al país encara no hi havia armada reial. Va ser la primera companyia que va operar en transport i lluites amb la quatribarrada com ensenya i va participar a la guerra de Trípoli al costat de la nau americana més antiga. I, amb aquest record, la tenim aquí onejant.

Jordi Guimet

